

BA-ČI in gostovanja v krajih po Sloveniji

Projekt BA-ČI je poglavje, v katerem se zgodba Žnurca sreča z zgodbo Friderika Ireneja Barage in prostor Trebnjega poveže s širšim slovenskim in evropskim prostorom. Ime, ki ga nosi projekt – BA-ČI, zloženo iz BA (Baraga) in ČI (čipka) –, je preprosto in jasno. V sebi združuje življenje misijonarja, njegovo pot in delo ter ročno spretnost trebanjskih klekljaric, ki Baragovo dediščino vpnejo v pripoved o čipki.

Projekt *Eno je potrebno – Baraga in čipka kot niti sodelovanja* je bil potrjen na drugem javnem pozivu LAS STIK in sofinanciran iz evropskih sredstev (EKSRP). Prijavitelj je bila Občina Trebnje, izvajalka pa klekljarska skupina Žnurce v sodelovanju s Kulturnim društvom Trebnje. Že sama zasnova projekta pove, da zajema kulturno, izobraževalno in turistično vsebino, povezano v jasno celoto. Cilj je bil natančno oblikovan: povezati kulturno dediščino Friderika Ireneja Barage in lokalno rokodelstvo ter iz tega srečanja razviti nove poti sodelovanja, prepoznavnosti in ustvarjalnosti.

Baragova osebnost – učen, sočuten, zavezan ljudem – je v projektu dobila novo razsežnost. Besede, knjige, misijonske poti, zemljevidi in zgodovinski podatki so se prepletli z nitmi, vzorci in čipkarskimi rešitvami. V čipkah se odraža spoštovanje do njegove življenjske poti, do njegove duhovnosti in povezovalne vloge, ki jo ima v slovenskem prostoru.

Projekt je zajemal tri osrednje vsebinske sklope, ki so skupaj tvorili celovito zgodbo: razvoj inovativnega produkta, razstavno dejavnost in literarni zbornik.

Razvoj inovativnih produktov – Baragova rezina

V okviru projekta se je rodila Baragova rezina. Gre za slaščico s premišljeno razvito recepturo in prepoznavnim zunanjim videzom. Recept je nastal v sodelovanju z lokalnim slaščičarskim mojstrom, Žnurce pa so sodelovale pri snovanju vizualne podobe.

Na vrhu rezine je sladkorna čipka, ki se povezuje z Baragovim logotipom, obogatim z listom vinske trte in grozdom.

Baragova rezina ni bila prisotna le v času trajanja projekta. Obiskovalci se z njo srečujejo na dogodkih v Trebnjem, na prireditvah v občini in v ponudbi lokalnih gostincev. Vsaka rezina nosi v sebi zgodbo o povezavi med Barago in čipko ter odpre pogovor o tem, kako se duhovna, kulturna in kulinarična dediščina srečujejo v skupnem izdelku.

Razstava Baragovo življenje, vpeto v čipko

Osrednji vidni del projekta je bila razstava *Baragovo življenje, vpeto v čipko*. Nastala je v Baragovi galeriji v Trebnjem in je povezana z obsežnim ustvarjalnim delom Žnurc ter drugih klekljaric iz Slovenije.

Na razstavnih panojih in v vitrinah je bilo prikazanih več kot 300 čipk. Motivi na čipkah sledijo Baragovemu življenju in delu: zemljevidi njegovih poti, naslovi knjig, datumi pomembnih dogodkov, citati, simboli misijonskih krajev in duhovne vsebine. Vsaka čipka nosi del zgodbe, ki jo obiskovalec spozna v kombinaciji s spremnimi besedili, fotografijami in razstavnim konceptom.

Razstava ni ostala vezana le na Trebnje. Gostovala je v Žužemberku, Dolenjskih Toplicah, v Muzeju krščanstva na

Slovenskem v Stični, v Stražišču pri Kranju in Žireh. V vsakem kraju je bila postavljena v dialogu z lokalnim prostorom: v Žužemberku z reko Krko in gradom, v Dolenjskih Toplicah z zdraviliško tradicijo, v Stični z bogatim samostanskim izročilom, v Stražišču pri Kranju in Žireh s tamkajšnjimi skupnostmi in njihovim razumevanjem Barage.

Po razstavah so potekala vodstva, organizirani pa so bili tudi pogovori, predstavitve in delavnice. Klekljarice so obiskovalcem razlagale potek nastajanja čipk, razloge za izbiro motivov, povezavo med Baragovim življenjem in posameznimi vzorci. Obiskovalci so si zapisovali vtise v knjige gostov, postavljali vprašanja in delili osebne spomine ter doživljanja, povezana z Barago. Razstava je na ta način presegla raven vizualne postavitve in postala prostor srečanja med ljudmi, zgodbami in nitmi.

Gostovanja po različnih krajih so utrdila prepoznavnost Žnurc in projekta BA-ČI v slovenskem prostoru. Razstava je oblikovala pot, po kateri je Trebnje vstopilo v kulturne programe drugih občin. Povezave, vzpostavljene ob teh gostovanjih, so odprle vrata za nadaljnja sodelovanja in nove razstavne projekte ter spodbudile obisk trebanjske Klekljarne.

Literarna dela Zgodbe o dobrih ljudeh

V sodelovanju z Občino Trebnje in pisateljico Mileno Miklavčič je v okviru projekta nastal literarni zbornik *Zgodbe o dobrih ljudeh*. Knjiga je izšla leta 2019 in prinaša obsežno zbirko zgodb, pesmi, razmišljanj in pričevanj o ljudeh, ki prinašajo dobro v svoj prostor.

Zbornik je nastajal vzporedno s pripravo in postavitvijo razstave ter projektom inovativnega produkta. Žnurce so prispevale svoje poglede in svoje razumevanje sveta, v katerem delujejo. S tem se je zgod-

ba o čipkah prelila v besedno obliko in se povezala z literarnim ustvarjanjem. Knjiga dopolnjuje razstavo in Baragovo rezino, saj v pisani besedi odraža iste vrednote: sočutje, vztrajnost, odprtost in spoštovanje.

Zbornik je tudi dokument časa. V njem so zbrani glasovi ljudi, ki delujejo v Trebnjem in širše, ter odslikava vrednost dobrote, dela za skupnost in zavesti, da se kulturna dediščina ohranja v konkretnih dejanjih.

Odmev projekta in pomen za Žnurce ter Trebnje

Projekt BA-ČI je jasen prikaz, kako se čipka povezuje z duhovno, kulturno, izobraževalno in turistično ravno življenja v kraju. Občina Trebnje je Žnurce nagradila s priznanjem za

uspešno izvedbo, lokalni mediji so projekt predstavili in spremljali, obiskovalci razstav in prireditev pa so v svojih odzivih poudarjali povezanost vsebin, ki jih ne srečujejo pogosto v isti zgodbi.

Za Žnurce je BA-ČI potrditev, da njihova čipka nosi vsebino. V vzorcih ni prisoten le estetski vidik, temveč tudi misel, zgodba, identiteta. Projekt je okrepil njihovo zaupanje v lastno ustvarjalno vizijo in utrdil partnerski odnos z Občino Trebnje, Kulturnim društvom Trebnje, Baragovo galerijo in drugimi sodelujočimi institucijami.

Gostovanja razstave po Sloveniji so omogočila, da je trebanjska čipka dosegla ljudi, ki Trebnjega do takrat niso poznali. Ob čipkah in spremljevalnih besedilih so spoznali Barago, Žnurce, zgodbo o BA-ČI in del kulturnega utripa Dolenjske.

BA-ČI je v zgodbi Žnurec poglavje, v katerem so čipke dobile nalogo, da v svojih zankah povzamejo življenje človeka, ki je svoje poslanstvo uresničeval na drugih celinah, in ga vrnejo v kraj, iz katerega je odšel. V tem poglavju se Trebnje pokaže kot prostor, ki zna prisluhniti dediščini, jo povezati z rokodelstvom in hkrati predstaviti ljudem na način, ki je vpet v vsakdanji kulturni ritem.